
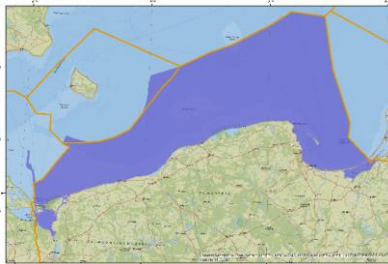
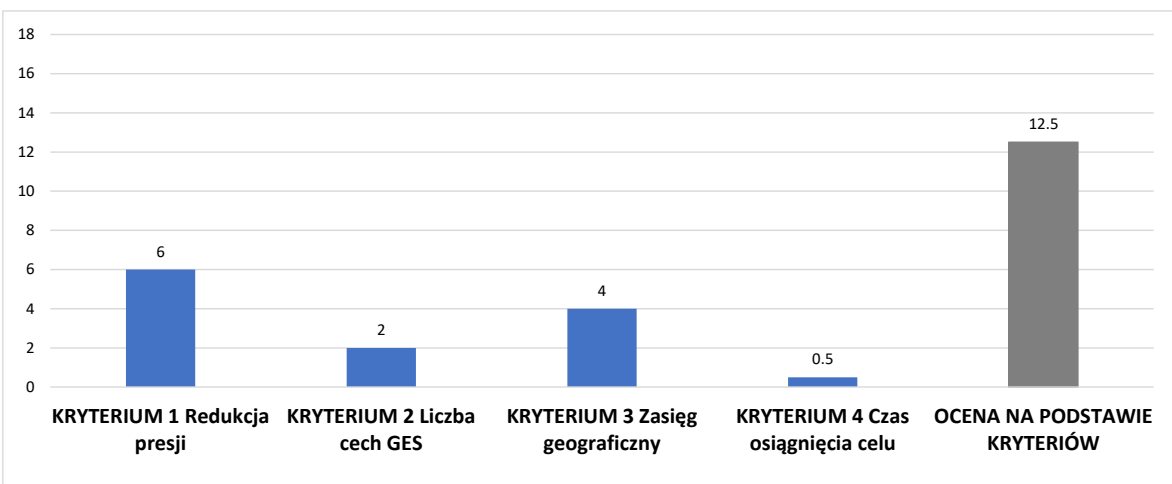

Nazwa działania:		Zwiększenie powierzchni gruntów rolnych objętych planami nawożenia										
Kod:		BALPL-M020										
Typ aktualizacji:		Działanie z KPOWM, zmienione			Kategoria:			Stan wdrażania:			wdrażanie rozpoczęte	
Lokalizacja (obszar, którego dotyczy działanie – zasięg geograficzny oraz lokalizacja miejsca, w którym ma być podjęte):												
Istota problemu:		Rolnictwo jest największym źródłem biogenów trafiających do polskich wód śródlądowych i morskich. Bez poważnego zmniejszenia ładunków fosforu i azotu z rolnictwa niemożliwe będzie osiągnięcie celów środowiskowych w zakresie ochrony wód. Jednym z filarów ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego powinna być racjonalna gospodarka nawozami, w tym dawkowanie nawozów stosownie do potrzeb roślin. Chociaż w ostatnich dziesięcioleciach nastąpił w tej dziedzinie pewien postęp, to polskie rolnictwo wciąż posiada znaczne rezerwy pozwalające redukować straty składników odżywczych z pól, a nawet dawki nawozów, bez uszczerbku dla plonów, a z korzyścią dla jakości wód i wyników ekonomicznych.										
Historia działania:		W wersji z 2017 r. działanie polegało na: - wskazaniu szczegółowych zaleceń co do zakresu i sposobu przygotowania planów nawożenia, w tym uwzględniającego obowiązek bezpiecznego składowania nawozów naturalnych (płyty gnojowe, zbiorniki na gnojówkę i gnojówkę) oraz obowiązek regularnego badania zasobności gleb w azot i fosfor, jak również w kwestii wskazania dopuszczalnych dawek nawozów azotu i fosforu, dla wszystkich objętych na mocy ustawy Prawo wodne programem działań jednostek;- wdrożeniu działania przez właściwe podmioty prowadzące produkcję rolną;- prowadzeniu kontroli wdrożenia przez podmioty zaleceń i zobowiązań. Bardzo dużym krokiem w realizacji działania było uruchomienie programu azotanowego. Od 2018 r. gospodarstwa > 100 ha lub 60 DJP lub >50 ha upraw intensywnych są obowiązane do posiadania planu nawożenia azotem, opartego m.in. na badaniach zasobności gleb w azot. Pozostałe gospodarstwa zobowiązane są do nieprzekraczania dawek azotu określonych dla poszczególnych upraw. Tak więc, zakres stosowalności planów nawożenia jest nawet większy niż zakładano w KPOWM, a pewne rygory (co, prawda, niezwykle trudne do monitorowania i egzekwowania) są powszechne. Bardzo dużym mankamentem, z punktu widzenia ochrony wód morskich (RDSM) i śródlądowych (RDW), jest pominięcie kwestii nawożenia fosforem, który na ogół jest głównym pierwiastkiem limitującym produkcję pierwotną w wodach, i skupienie się wyłącznie na kontekście Dyrektywy Azotanowej.										
Opis działania:		Po modyfikacji działanie będzie polegało na opracowaniu, przyjęciu i wdrożeniu rozwiązań dotyczących nawożenia fosforem fosforu analogicznych do rozwiązań dotyczących nawożenia azotem, zawartych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”. Aby to umożliwić, konieczna jest zmiana rozdziału 4 Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne tak, by rozdział ten dotyczył nie tylko azotanów, ale wszystkich form azotu i fosforu. Po zmianie ustawy i zawarciu w niej odpowiedniej delegacji powinno nastąpić zastąpienie obecnego rozporządzenia w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” analogicznym rozporządzeniem w sprawie "Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotem i fosforem pochodzącymi ze źródeł rolniczych". Po wejściu w życie nowych przepisów ich realizacja będzie należała do gospodarstw rolnych, a kontrola - do Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa.										
Spodziewane efekty:		Redukcja ładunku azotu z rolnictwa do Bałtyku o około 6 000 t N/rok. Redukcja ładunku fosforu z rolnictwa do Bałtyku o około 300 t P/rok. Oszacowanie efektu zawarto w pliku pn. Kalkulacja kosztów i efektów wybranych działań.xlsx										
Elementy GES:		D5	D1	D4								
Redukcja presji:		wysoka	średnia	średnia								
Rodzaj działania:		prawne							Typ działania (KTM):		2	
Podmioty odpowiedzialne:		Minister właściwy ds. gospodarki wodnej w porozumieniu z ministrem właściwym ds. rolnictwa i Wodami Polskimi - opracowanie projektu zmiany ustawy Prawo Wodne Minister właściwy ds. rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym ds. gospodarki wodnej i Wodami Polskimi - opracowanie projektu rozporządzenia w sprawie "Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotem i fosforem pochodzącymi ze źródeł rolniczych". Rząd, Sejm, Senat, Prezydent RP - proces legislacyjny dotyczący zmiany ustawy Prawo Wodne Rada Ministrów - przyjęcie rozporządzenia w sprawie "Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotem i fosforem pochodzącymi ze źródeł rolniczych"										

Podstawa prawna:		art. 146 i art. 240 ust. 1, punkt 13) ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne												
		art. 118 - 124 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.												
		Rekomendacja Komisji ds. Ochrony Środowiska Morskiego Morza Bałtyckiego nr 28E/4 z dnia 15 listopada 2007 r.												
Poziom koordynacji:		krajowy												
Miejsce wdrażania:	tereny rolnicze polskiej części zlewiska Bałtyku	Zasięg oddziaływania:	Otwarte			Przybrzeżne			Przejściowe					
			Basen Gotlandzki	Zatoka Gdańska	Basen Bornholmski	CW20001WB1 Półwysep Hel	CW20001WB2 Basen Gotlandzki	CW60001WB3 Basen Bornholmski	CW60001WB4 Zatoka Pomorska	TW20001WB1 Zalew Wiślany	TW20002WB4 Zalew Pucki	TW20003WB5 Zatoka Pucka Zewn.	TW20004WB6 Zatoka Gdańska Wewn.	TW20005WB7 Ujście Wisły Przekop
Termin rozpoczęcia:		2018 (wejście w życie "Programu azotanowego")					Termin zakończenia:		2026					
Termin osiągnięcia celu po wdrożeniu działania:			2026 - zmniejszenie presji; 2041 - osiągnięcie większości efektów w Bałtyku; 2056 - osiągnięcie pełni efektów w Bałtyku											
Monitoring realizacji:		Minister właściwy ds. gospodarki wodnej, Agencja Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa												
Monitoring efektów:		Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza (monitoring wód gruntowych i drenarskich z gruntów rolnych), Wody Polskie (analizy na potrzeby POWM, PWŚK, PGW) (wyodrębnienie efektów działania od efektów innych działań zmierzających do redukcji ładunków biogenów z rolnictwa będzie bardzo trudne lub niemożliwe)												
Koszty początkowe [tys. zł]:		0		Źródło:										
Koszty operacyjne [tys. zł/r]:		12000		Źródło:		Oszacowanie kosztów zawarto w pliku pn. Kalkulacja kosztów i efektów wybranych								
Potencjalne źródła finansowania:		środki własne gospodarstw												
WYNIKI ANALIZ WSKAZANYCH W ART. 13.3 PAR 2 MSFD, W TYM ANALIZ KOSZTÓW I KORZYŚCI:														
KORZYŚCI Dla działania przeprowadzono analizę ilościową. Szacunkowe roczne korzyści z wdrożenia działania wynoszą: 55929196 zł. Źródło oszacowania korzyści: Do wyceny korzyści przemnożono ilość redukcji ładunku azotu i fosforu w wyniku wdrożenia działania przez wskaźniki korzyści na jednostkę azotu i fosforu. Koszty degradacji pochodzą z opracowania: http://stateofthebalticsea.helcom.fi/wp-content/uploads/2019/09/BSEP160-ESA.pdf Rozpoznano korzyści z wdrożenia działania (analiza jakościowa). Dokonano oceny pod kątem stopnia spełniania następujących kryteriów: 1. Redukcja presji, 2. Liczba deskryptorów GES, 3. Zasięg geograficzny, 4. Czas osiągnięcia celu. Uwzględniono przy tym wagi kryteriów, kolejno dla Redukcji presji - 2; Liczby deskryptorów GES - 1; Zasięgu geograficznego - 1 i Czasu osiągnięcia celu - 0,5 W wyniku tej oceny działanie otrzymało ocenę: 12,5 Założenia do szacunku korzyści: Zgodnie z raportem State of the Baltic Sea, koszt degradacji w wyniku eutrofizacji dla Polski: 12 euro/os/rok x 30 mln os. (18-80 lat) = 360 mln EUR/rok (stan cen z 2015 r.). Wskaźniki korzyści na jednostkę azotu i fosforu obliczono poprzez podzielenie ww. kosztu degradacji przez ilość rocznych emisji azotu i fosforu do Bałtyku i zindeksowanie o inflację w latach 2016-2020. W ten sposób obliczono wskaźniki korzyści na jednostkę azotu i fosforu na poziomie: dla azotu 4686 PLN/Mg i dla fosforu 92,7 PLN/kg. Obliczony stosunek zdyskontowanych korzyści do kosztów wynosi: 3.96 Działanie jest efektywne. EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA Ostatecznie, uwzględniając wyniki analizy jakościowej oraz szacowane koszty, pod względem efektywności kosztowej działanie oceniono na 5 (w 5-cio stopniowej skali, gdzie 1 oznacza bardzo niską, a 5 bardzo wysoką efektywność kosztową).														

EFEKTYWNOŚĆ	Ocena	Waga	Ocena z uwzgl.wag
KRYTERIUM 1 Redukcja presji	3	2	6
KRYTERIUM 2 Liczba cech GES	2	1	2
KRYTERIUM 3 Zasięg geograficzny	4	1	4
KRYTERIUM 4 Czas osiągnięcia celu	1	0.5	0.5
OCENA NA PODSTAWIE KRYTERIÓW			12.5

<7	bardzo niska	1
7 - 8	niska	2
8 - 9	średnia	3
9 - 11	wysoka	4
> 11	bardzo wysoka	5

OCENA EFEKTYWNOŚĆ DZIAŁANIA	5	bardzo wysoka

KOSZT WDROŻENIA	
Roczne koszty operacyjne [zł/rok]	12 000 000

> 250 mln PLN	bardzo wysoki	1
151-250 mln PLN	wysoki	2
76-150 mln PLN	średni	3
11-75 mln PLN	niski	4
≤ 10 mln	bardzo niski	5

OCENA KOSZT WDROŻENIA	4	niski

EFEKTYWNOŚĆ		5	4	3	2	1
KOSZT	1	3	3	2	1	1
	2	3	3	3	2	1
	3	4	4	3	2	2
	4	5	4	3	3	3
	5	5	5	4	3	3

OCENA OSTATECZNA	5